

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 27 marca 2024 r.
Znak sprawy: DPB.šk.6810.4.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 1829 w sprawie Zielonego Ładu w rolnictwie

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na interpelację nr 1829 posła Sebastiana Kalety i grupy posłów w sprawie Zielonego Ładu w rolnictwie, przekazuję poniżej stosowne wyjaśnienia.

Czy Polska samodzielnie odstąpi od realizowania założeń Zielonego Ładu w zakresie rolnictwa? Jeśli tak, to jakie konkretne działania zostaną podjęte?

Europejski Zielony Ład to strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. W odniesieniu do sektora rolnego strategia nie formułuje konkretnych celów, ale wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać.

W 2020 roku KE opublikowała strategię: „Od pola do stołu” i w zakresie ochrony bioróżnorodności - dwa dokumenty, które uszczegółowiły kierunki działań, jakie powinny być obrane w sektorze rolnym, w celu wdrożenia założeń EZŁ. Z uwzględnieniem tych założeń przyjęte zostały przepisy dot. Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, a na ich podstawie przygotowane zostały przez każde państwo członkowskie krajowe plany strategiczne dla Wspólnej Polityki Rolnej.

Obecnie – w związku z trudną sytuacją ekonomiczną, w jakiej znaleźli się rolnicy - toczą się prace na forum UE z udziałem państw członkowskich nt. możliwych zmian i uproszczeń w zasadach wdrażania przepisów Wspólnej Polityki Rolnej. MRiRW jest aktywnym uczestnikiem tej dyskusji. Minister RiRW przedstawił najważniejsze propozycje uproszczeniowe, zarówno te krótkoterminowe, jak i długoterminowe. Celem prowadzonych prac jest wypracowanie rozwiązań, które pozwolą na realizację założeń EZŁ w zgodzie z potrzebami ekonomicznymi i oczekiwaniami rolników.

Jakie środki zostaną wdrożone, aby chronić polskich rolników przed ewentualnymi negatywnymi konsekwencjami? Czy planowane są wsparcie finansowe, szkolenia czy inne formy pomocy?

Czy Ministerstwo Rolnictwa ma w planach konsultacje z przedstawicielami rolników w celu wypracowania rozwiązań dostosowanych do specyfiki polskiego rolnictwa?

Założeniem i jednym z celów traktatowych Wspólnej Polityki Rolnej jest wsparcie dochodów rolników, poprawa konkurencyjności gospodarstw i rozwój obszarów wiejskich. Dodatkowo obecna WPR (realizowana w okresie 2023-2027) zorientowana jest na wzmocnienie realizacji działań w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Mając to na uwadze, Plan Strategiczny WPR na lata 2023-2027 został zaprojektowany w taki sposób, aby zachowując podstawą funkcję tej polityki tj. kierowanie wsparcia finansowego do sektora, zachęcić rolników do działań środowiskowych w zgodzie z ich oczekiwaniami i potrzebami ekonomicznymi.

Wynikiem prowadzonej obecnie dyskusji nt. uproszczenia WPR i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników, jest przygotowany przez KE projekt zmiany unijnego rozporządzenia 2021/2115 i rozporządzenia 2021/2116 (1), mający na celu uproszczenie przepisów w zakresie warunkowości i ekoschematów. Zmiany zaproponowane przez KE należy ocenić pozytywnie, gdyż usuwają część i znacznie upraszczają inne elementy Zielonego Ładu, zgodnie z oczekiwaniami rolników. W szczególności KE proponuje:

- Zniesienie ugorowania 4% gruntów ornych (norma GAEC 8) – od 2024 r. nie będzie obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych, o ile państwo członkowskie jeszcze w tym roku ustanowi taki ekoschemat, za który rolnicy otrzymywać będą dodatkową płatność.

- Możliwość wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem (norma GAEC 7) – od 1 stycznia 2024 r., aby rolnicy mogli mieć wybór: albo stosować dywersyfikację upraw (tj. różne uprawy) albo zmianowanie (tj. określone następstwo upraw roślin). W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw o powierzchni: (i) od 10 do 30 ha gruntów ornych wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%; (ii) powyżej 30 ha gruntów ornych wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95%.
- Uproszczenia w normie dotyczącej obowiązku utrzymania okrywy glebowej (norma GAEC 6) - państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej, co ułatwi rolnikom wykonywanie określonych zabiegów agrotechnicznych w dogodnym czasie.
- Gospodarstwa do 10 ha użytków rolnych nie będą podlegały sankcjom związanym z realizacją norm środowiskowych (tzw. warunkowości). W praktyce oznacza to zwolnienie gospodarstw do 10 ha użytków rolnych z tych wymogów.

Zaproponowane przez KE zmiany wychodzą naprzeciw postulowanym przez Polskę uproszczeniom oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów.

Należy również zaznaczyć, że ze względu na brak możliwości wypracowania porozumienia w tej sprawie, w lutym 2024 r. Komisja Europejska wycofała swój wniosek legislacyjny w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/21151. Oznacza to, że nie ma ani nie są prowadzone prace nad przepisami, które zobowiązywałyby rolników do ograniczania stosowania środków ochrony roślin.

Jednocześnie należy poinformować, że został rozpoczęty tzw. dialog strategiczny w sprawie przyszłości rolnictwa, zapowiedziany przez przewodniczącą Komisji Europejskiej we wrześniu 2023 r. Ma on dostarczyć wnioski, które będą miały wpływ na kształt WPR, w tym płatności bezpośrednich, po 2027 r. Dialog ma łączyć główne zainteresowane strony z całego łańcucha rolno-spożywczego, w tym rolników, spółdzielnie, przedsiębiorstwa rolno-spożywcze i społeczności wiejskie, jak również organizacje pozarządowe i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, instytucje

finansowe i środowiska akademickie. Podsumowanie dialogu ma być opracowane jeszcze w tym roku.

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów